

Euzkadi eta munduko langilleak, elkar gaitean

Alderdi, 262. zk., 1971-04.

Gure erria langilleak egindako erria da.

Erri guziak dire, noski, langilleen esku latzetatik atera; baiña beste iñongo errien lanak ukatu gabe, gure erriaz ari geranez, gurea aitatzen dugu.

Guk enpresa-gizon asko eta onak izan ditugu; lana buruarekin eta buruz egin duten gizon asko. Ara or Juan Fermin Guilitasti XVIIIgarren gizaldian Amsterdameraño, gure erriko lan-exkaxia konpontzeko aingurak egiten ikustera joan; eta, ala 1785garren urtean, leen egiten ez ziren 400 aingura aundi saltzeko neurrian jarri zuen Euskalerria.

Bai, Los Amigos del País-ko gure gizonak askotan aurrera ibili ziran gure erriari urten-bideak arkitzen.

Onelako lan-buruzagi ausarta eta irudimenez jantziak izan direla eskera sartu zen Europako mekanismoa gure errian; eta onela, eta ez bestela, joan ziren gure erriko langilleak aldatzen eta gure bizi-bideak aurrera ateratzen. Geroztik ere izan ditugu gure errian onelako lan-buruzagi asko eta asko, eta gizon oiei merio gure erria industri-arazo batzutan Europako maillan egon da.

Oiek ere egin dute gure Erria.

Baiña lan-buruzagi izan diren gizon oien artean onak izan baditugu ere, beste asko eta asko (bai leen eta bai oraintxe ere) ez dira bere diru gosez eta arrokeriz besterik ari. Oiei bere poltxikoa, ez erria, zaiote ajola. Eta leengo eta oraingo gizon aundiak agurtzen eta errespetatzen ditugun bezala, ba dugu beste tripazai eta diruzai eta saldu askorentzat gure itza: zerriak.

Erri bat gera, bai; Euskalerrriak, preixtoriatik beera XX-garren gizaldia arte erri bezala iraun du. Bai leen, eta baita orain ere, gure erriak eta baña Europako beste edozein errietan ere. Askotan emakorregi ere bai: besteentzat esku-zabalak eta etxerako zuurrak, etxekalte, izan gera-ta oso maiz. Gaur mundu zabalerako bokazioa duten erriak konturatu dira, mundu osoaz bildu eta gizadi zabal bat egokien osatzeko bakoitzak etxeko dituan kultura, justizia, askatasuna, etxetik bertatik asita jorratuak izan bear dutela.

Bere ama maite ez duanak ez du edonorren amik maitatuko; bere semeatzaz arduratzen ez den gizonak ez du mundu guziko umeen kezkarik izango, eta bere izkuntza eta kultura maite ez dituanak ez du beste edozeinekorik maitatuko.

Gaurko errien elkartea aberaski osatzeko, bakoitzak zerbait (eta egitazko den zerbait) eman bear du. Asmo onen kontzientzia sortu eta indartzen ari da munduan. Munduko kultura aberastasuna denok txikiak eta aundiak, osatzen dugu. Indar geien duen kultura batera beartuko bagiñuteke, diktadura izugarri bat ezarriko liguteke. Kultura burruka au dela-ta, gure industri-nagusiak ez dute garbi jokatu; geienak, asko beintzat, sortu duan bere ama-kulturari bizkarra (itxusiagorik ez esateko) eman eta urrutitik kupoak edo beste ogipide errezak ematen dizkion tokietara begira jarri da.

Ez guziak, leen esan dugun bezala, baiña bai asko eta asko.

Eta emendixek esan nai dugu (eta ez gera asken juiziorako izketan ari!): Euzkadiko nagusia ez bada bere erriaz, langillearen errespetoaz eta irabaspidez, erriaren kulturaz eta teknikaz (zientzi, unibersidade eta ikastola) kezkatzen, ez du iñork salbatuko; ez zaio kanpotik justizia okertzera iñor etorriko.

Oar au ez dugu gaixtakeriz eta gorrotoz egiten, anaitasunez baizik.

Elkar gera denok mundo ontan, langilleak ba dituzte elkartzen dituzten itxaropen eta kezka asko; baiña, ontaz gaiñera, guk erri bezala, famili bat bezala, kultura bat bezala, ba ditugu gureak ditugun beste batzuk ere. Kanpotik lanera etorri dena ere, eta berak ala nai badu (funzionario zanpatzalea ez bada beintzat!) gure erriko egingo dugu. Denok osatzen dugu gaurko erria.

Eta erria bezala, eta langille bezala, justizia eskatzen dugu.